RUSKI INWALID

N°. 17.

NIEDZIELA 21. *Stycznia* 1817.

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomośći krajowe : Patryotyczne Ofiary. Królewstwo Polskie. — Wiadomośći zagranniczne : Niemcy. Francyia. Szwecyia. Anglia. — Wiadomośći Uczone : Historyia współczesna.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Patryotyczne Ofiary.

1. Dyrektor poczty Tyfliyskiey przysłał rubli ass. 150 które Niewiadoma dobroczynna ręka ofiarowała na wykupienie Majora Szwecowa, pieniądze takowe odebrał pomieniony poczt Dyrektor s twierdzy Nuchi.

2. Z Miasta Petrowska położonego w Saratowskiey gubernii pod literami A. i Я. przysłano rubli ass. 25.

Królewstwo Polskie.

Z Warszawy, 11. stycznia.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego
etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Gdy nowo nadeyść maiący rok 1817 staie się odtąd etatowym rokiem, w którym Władze Administracyine kraiu stosownie do przepisaney sobie nowey organizacyi, w całey rozciągłośći działać maią skutecznie, nowy kształt rzeczy, do ogólney pomyślności narodu dążący, iak z iedney strony wymaga troskliwey pieczołowitośći Rządu i gorliwego poświęcenia Urzędników, tak nawzaiem dopomina się ze strony obywatelskiey szczególnego zaufania, i statecznych na kraiowe potrzeby zasileń. Jedynym do tego środkiem są regnlarne wpływy podatków.

Wiadome są powszechnie dobroczynne zamiary, i oycowska nad ziemią naszą opieka Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla, Pana Naszego Miłośćiwego, a szczęśliwe łask Jego skutki, iuż się dziś niewątpliwie okazuią. Wspanizły Monarcha wskrzesiwszy byt Polskiego narodu, początki Panowania swego samemi naznaczył dobrodzieystwy i hoynie ich dotąd udzielać nie przestaie.

Z Naywyższey woli Jego zniesiony nie ieden rodzay podatków; dał mieszkańcom tey ziemi wytchnąc po tylu kleskach, i cierpieniach, a pod spokoyném i łaskawém Berłem na nowe zapomóc się siły.

Wszystkie Wyroki Jego noszą cechę serca o dobro poddanych nayczulszego. Nadanie kraiowi trwałey, a z życzeniem i potrzebą iego zgodney Konstytucyi, troskliwość o rozkrzewianie światła z nauk, kunsztów i prawych obyczaiow, ułatwianie środków przemysł narodowy dźwigaiących,

naprawa dróg, mostów, i wodnych kommunikacyi, opatrzenie kraiu w Instytuta Górnictwa, rolnicze, i leśne, wprowadzenie nowego do miast porządku i onych ozdoby, zabezpieczenie każdego osoby i własności, usunienie samowolnego ucisku lub nierówności w znoszeniu kraiowych ciężarów, zaprowadzenie nayściśleyszey w płacach i wydatkach oszczędności; wszystkie te kroki dla ulgi mieszkańców, i dla polepszenia ich stanu przedsięwzięte, i ciągle dotąd postępuiące, kiedy są tak iawnym dowodem, nayłaskawszych Miłościwego Pana o szczęście Polaków usiłowań, powinny bydź oraz dla ich serc niewyczerpanym wdzięczności i ulegania zakładem. Tym powodowani celem wzywamy wszystkich Obywatelów, ażeby staraniom Rządu o dobro powszechne godnie odpowiadaiąc, starali się z początkiem nadchodzącego roku w opłacie należących od każdego podatków wcześnie i pilnie uiszczać.

Działo się w *Warszawie* na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 14. grudnia 1816.

(Podpisano) *Zaiączek*.

Minister Przychodów i Skarbu (Podp.) *T. Matuszewic.*

Radca Sekretarz Stanu Generał Brygady (Podp.) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem :
Radca Sekretarz Stanu Gen. Br.
(Podpisano) *Kossecki.*

Za zgodność *Kruszyński* Sekr. Gen. K. S.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE NAYNOWSZE.

Niemcy.

Z Wiednia, 7. stycznia.

Cesarz Jegomość raczył pozwolić na uwolnienie od obowiązków służby Wielkiego Marszałka Dworu s. p. Cesarzowey i Królowey *Maryi-Ludwiki* Hrabiego Franciszka *d'Althaun*, o które ón s przyczyny słabości zdrowia prosił. J. C. M. przy tym zdarzeniu raczył go zaszczycić następuiącym listem.

«Kochany Hrabio d'Altaun! Prosiłeś mnie o pozwolenie udalenia się s przyczy słabości zdrowia; zasłużyłeś na pozwolenie takowe, i niemogę ci onego odmówić. Zyczę aby ane istotnie zuchowało ci zdrowie, i abyś się im cieszył iak naydłużey. Czuię się do obowiąsku oswiadczenia jemu, a szczególnie jego małżonce, nayszczerszych podziekowań na jakie usługi ich s prawdziwego przywiązania do s. p. Cesarzowey Małzonki mojey okazywane, oraz ta gorliwość żadną niewstrzymana ofiarą zasługuią, i upewnienia jego o moich względach nadal.»

W Wiedniu 31. grudnia 1816.

Franciszek.

Do tego listu dodał J. C. M. swóy portret w miniaturze bogato ozdobiony bryljantami, jako dowod Jego względów dla Hrabiney d'Altaun.

Z Emden, 3. stycznia.

Ustanowiono tu z roskazu rządu Hannowerskiego kommizsyią, ktora ma zlecenie pod prezydencyą prowincyalnego radcy *Zimmermana*, urządzić dla naszego miasta nową konstytucyią, stosowną do czasów teraznieyszych. Krok takowy napełnia mieszkańców przyiemną nadzieją iż handel, który tyle cierpiał przez wszystkie te czasy, wspierany teraz łaskawą opieką mądrego rządu, odżyie znowu, i inną nada postać miastu, tak korzystne co do handlu, i żeglugi maiącemu położenie.

Z Hamburgu, 8. stycznia.

Jedna z naszych gazet taki daie kierunek, doniesieniom umiesczonym w kilku niemieckich gazetach o pojedynku iaki mial mieysce między Pułkownikiem *Thile*, i Kapitanem *Goszyckim* uwolnionym od służby:

«Pan *Goszycki*, iuż dawno zupełną był otrzymał dymissyą, lecz wszedł znowu w służbę w 1813 roku i był umiesczony w *Landwehr* w Szląsku, gdzie wkrótce wielkiego się dopuścił przestępstwa przeciwko karności. Zatarto popełnione przestępstwo, i Pan *Goszycki* przyiętym był do pułku Ułanów Szląskich w stopniu Kapitana głownego sztabu.

Był tam skarzony 1814 roku także o jakis postępek przeciwny iego obowiąskom żołnierskim, jakiego pozwolił sobie s komenderuiącym regimentem: i sąd woienny skazał go na dwuletnie więzienie w twierdzy. Król ułagodził takowy wyrok, przez wzgląd na wstawienia się znakomitych osob za winowaycą, i po wysiedzeniu roku w twierdzy *Wesel*, pozwolono mu odbyć kampanyią 1815 roku, w stopniu komendanta sztabu w główney kwaterze Jenerał-Porucznika *Zieten*, s tym iednak warunkiem, aby po odbyciu kampanii pomienioney, dokonał naznaczonego czasu w twierdzy. Dnia 7. lipca J. P. *Guszycki* mianowany był Kapitanem w piechocie. Na prożbę Jenerała *Zieten* Król uwolnił go od dokończyć maiącego się więzienia, oświadczaiąc, iz rozumie, że Pan *Guszycki* stanie się wartym tey łaski przez swoie nienaganne prowadzenie się. W czerwcu Król odrzucił przełożenie posunięcia tego Oficera na stopień Majora,

spryczyny, iż on był naymłodszym ze wszystkich Kapitanów niebędących w regimentach części woyska, znaydującego się we Francyi, lecz J. K. M. wyraznie się oświadczył, iż napotym ma go umieśćić korzystnie. W ten czas to, s przyczyny takowego odmówienia niebędąc pewnym awansu, pisał do Pułkownika *Thile*, Adjutanta J. K. M. list, gwałcący wszelką przystoyność, i skutkiem którego był wiadomy poiedynek.

Francya.

Z Paryża, 7. stycznia.

Na posłuchaniu prywatnym które miał sczęscie mieć dnia wczorayszego Jeneral Baron *de Vincent* Minister pełnomocnik Austryacki; złożył Jego Królewskiey Mośći listy Cesarza Pana swoiego donoszące o ślubnych związkach Jego s Xięźniczką Bawarską.

Dnia wczorayszego Ich Królewiczowskie Mośći Xięźna *Angulem*, Xiąże i Xięźna *Berry*, widziały w *Louvre* rozmaite przedmioty przemysłu które tam były wystawione, oraz galeryią obrazów, examinowały z naywiększą uwagą wszystkie osobliwośćie wystawione na widok, i ledwie o 5 powróciły do pałacu *Tuilleries*. Nastąpił potym obiad familiyny. Xieżna J. *Orleańska*, Xiąże *de Conde*, Xiąże *de Bourbon*, znaydowali się na nim; podzielenie ciasta nazywającego się ciastem Królewskim (gateau des rois) zakończyło obiad, migdał, (la féve royale) dostał się Xięźney *Anguleme*, która obrała Królem Xiążęcia *de Condé*. Szanowny wojownik powstał, i spełnił toast zdrowia Nayiaśnieyszego Oyca Familii. Król Jegomość i wszyscy swietni goście spełniali potym toasty zdrowia Króla i królowey bankietu, któren się przed osmą zakończył.

Xiąże *Wellington* który tu przybył od kilku dni był na polowaniu zawczora w *Fontainebleau*. Szanowny Lord miał dzisiay posłuchanie prywatne u J. K. M.

9. stycznia.

Poseł Neapolitański miał prywatne posłuchanie dnia wczorayszego u Króla Jegomośći, na którym złożył listy Króla swojego Pana donoszące o nowo przyiętych przez niego tytułach. Król Jegomość prezydował potym w radzie Ministrów.

Dnia wczorayszego rano Xiąże *Richeilleu* udał się do Xięcia *Wellingtona*, i miał z nim długą konferencyią. W tymże samym czasie Minister wewnętrznych interessów odwiedził Lorda, i dway Ministrowie razem wyszli. Rozumieją że Xiąże Wellington zabawi w tuteyszcy stolicy do miesiąca marca.

Na sessyi wczorayszey, izba deputowanych przyiąwszy po niektórych poprawach, resztę artykułów praw o wyborach, przystąpiła do rostrząśnienia całośći projektu. Ten był przyięty większoscią głosów 132: przeciwko 100. Izba wysłucha dzisiay doniesienia o projekcie prawa sciągaiącego się do wolności osobistey.

Dnia wczorayszego przybył do tey stolicy Jenerał Hrabia Woroncow główno dowodzący korpusem armii Rossyiskiey.

Hrabia *Coigni*, brat Marszałka, tegoż nazwiska przed kilku dniami życie zakończył s podagry.

Hrabia de *Contades*, nieprzemógl wielkich boleści, które cierpiał od 8 lat, s przyczyny odniesioney rany w głowę; od dwoich dni żyć przestał.

Prawie wszystkie nasze dzienniki głoszą o zakończeniu nieporozumień między Rossyią i stanami zjednoczonemi Ameryki, oraz o zupełney satysfakcyi ostatnich.

Szwecya.

S Sztokolma 27. grudnia.

Na rok następuy wszystkie woyska oprócz gwardyi, niebędą więcey miały haftów złotych, ani srebrnych na ich mundurach, i regimenta miasto noszenia herbu prowincyi na guzikach, będą miały tylko proste Numera.

Anglia.

Z Londynu 4. stycznia.

Cała rodzina Królewska miała się zgromadzić na dzień 7. do *Brighton*, dla obchodzenia tam dnia urodzin J. K. M. Xiezniczki Karoliny. Ale się dowiadujemy, że Królowa Jmość nie iest w zupełnym zdrowiu, i że nawet niebędzie mogła bydz przytomną uroczystośći Swojey Wnuczki. Xiąże *Yorski* dnia wczorayszego z *Windsor* udał się do *Brighton*, aby donieść otym Xięciu Rejentowi. Zdaje się iednak że słabość Królowey nie iest wielka, i wkrótce będziemy słyszeć przyiemną nowinę o Jey wyzdrowieniu.

Jego Cesarzewiczowska Mość Wielki Xiąże Nikolay Pawłowicz zabawiwszy dwa dni w *Liverpool*, wyiechał do *Manchester*.

Lord-Maire dnia 2. stycznia dawał wielki obiad w *Mansion-House*. Z liczby biesiadników był Xiąże *Sussex*, Lordowie *Erskine* i *Holland*, i innych wiele znakomitych osob.

Umiesczony iest w *Kuryierze* artykuł na stępujący: «Staraliśmy się dociec jakim to prawem *Morning-Cronicle*, i inne dzienniki *równie autentyczne* wzięły trud na siebie, ogłoszenia finansowych urządzeń publiczności, i widziemy, ze pomienione dzienniki miały do tego prawa *sobie właściwe*, to iest *żadne.*»

«Te dzienniki donoszą nam, że nowe *Taxy* niebędą miały mieysca, i że niewinniśmy tey korzyści rządowi, ale nowemu długowi od 12 do 15 milionów szterlingów, który oparty będzie na funduszu *sinking fund* (fundusz umorzenia długów). Spodziewamy się, i nawet wierzemy, że istotnie nowych *tax* niebędzie, ale s przeproszeniem tych Panów, zdaie się nam, że sprawiedliwą winniśmy za to wdzięczność rządowi, oraz więcey mamy przyczyn do spodziewania się, aniżeli wspomnieni dziennikarze, iż rząd nowych długów niebędzie zaciągał.»

Pan *Humptey Dary* zrobił kilka doswiadczeń, s których wynika, iż kładąc od 20 do 30 granów Magnezyi do naygorszey mąki, robi się chleb wyborny.

WIADOMOSCI UCZONE.

Współ-czesna Historyia i Polityka.

Rzut oka na rok 1816.

Nayszczesliwsze czasy, i nayszczęsliwsze państwa są te, w których naymniey mówią: przez ciąg więcey jak 23 lat publiczność się oswoiła z słyszeniem co dzień ciekawszych, i co dzień ważnieyszych politycznych wydarzeń. Za naydeysciem każdego nowego roku dziennikarze twierdzili. «Były lata pamiętne, działy się wydarzenia nadzwyczayne, lecz rok upłyniony, daie się rozróżniać przez swoją nadzwyczayność pomiędzy wszystkiemi, i skutki onego będą zapewna licznieysze!» Upłynął nakoniec rok jeden w którym Europa kosztowała prawdziwey spokoyności, każda poczta mniey przynosiła nowości anizeli ją poprzedzająca, każdego tygodnia dziennikarze większą mieli trudność w wybraniu interessujących artykułów z zagranicznych gazet do swoich, nawyścigi biegli za naymnieyszą, *nowinką*, ktora przed trzema laty aniby zwróciła czyią uwagę. Ten niedostatek nowości trwa ciagle, i Polityka powoli ustępuje mieysca naukom, przemysłowi, i literaturze, które przez nią już były prawie zupełnie wygnane s pism peryodycznych; ciche zatrudnienia zaczynają się sadowić tam, gdzie woyny były stolice; ostry bagnet przerobiony na lemiesz, sierźp, lub kosę, zżyna bogate kłosy na niwach, które niedawno broczył krwią ludzką!

W ciągu 1816 roku nie było żadnych wielkich odmian w Europie; Monarchowie oney zmacniali przymierze przyiaźni węzłami pokrewieństwa, obiecującemi zabespieczyć spokoyność naszey części ziemi na czas daleki. *Francyia* w powszechności oddychała pokoiem. Bunt w *Grenobli* i nierozumne zamysły tak nazwanych patryotow 1816 roku według wszelkich pozorów posłużyły do utwierdzenia bespieczeństwa. Ministrowie królewscy umieli odkryć środek między rządem po rewolucyinym, i upartym naleganiem życzących, aby rząd dawny wewszystkich częściach był odnowiony; oswiadczyli że mają iść za przepisem konstytucyi, i ten zamiar zewszelką wypełniają dokładnością, nieuważając na skargi podeyrzenia, i żarty dwóch *ostatecznych* partyi.

W Niemczech czekają potwierdzenia konstytucyi w rozmaitych onych częsciach na Seymie Niemieckim, który iak widać dotąd w zupełney dziata zgodzie: zdało się niektorym politykom w teraznieyszych okolicznościach, i obrazie mysli Niemiec odkrywać przyczyny bliskiey rewolucyi. Jeżeli rewolucyia znaczy przemianę rządu, to zapewna trzeba tego czekać, ponieważ Monarchowie Niemieccy oświadczyli się udarować swoich poddanych konstytucyiami, i ta przemiana nastąpi bez wszelkich konwulsyinych odmian. Jeżeli zas pod imieniem rewulucyi wyobrażaią coś podobnego do Francuzkiey, w takim razie smiało zaręczyć możemy, że to iest niepodobne. Naygłownieyszą przyczyną tey niepodobności naznaczamy charakter Niemieckiego narodu, który nigdy iescze nieokazał naymnieyszey skłonności do rewolucyi podobnych; zawsze szanował wolę swoich Monarchów, i bez szemrania był posłusznym tym nawet, których ręka ciemiężycielów iego oyczyzny umieściła na tronie. Drugą przyczynę rzeczonego niepodobieństwa uważamy w charakterach osobistych Niemieckich Monarchów: Nigdy Niemcy w jednym czasie niemiały tyle Monarchów tak dobroczynnych, wspaniałych i przezornych, iakiemi są dzisiay: *Cesarz Austryacki*, *Królowie*: *Pruski*, *Bawarski*, *Wirtemberski*, *Saski* i. t. d. Wypełnią zapewna dane sobie wzajemnie obietnice w niebespieczne dni Oyczyzny. Państwa Niemieckie będą kosztować słodkiego owocu ofiar swoich i zwycięstw.

(*Dalszy ciąg pózniey.*)